
Lansering - gjennomgang av Demokratistøtten 30.10.2014

Tilstede: Einar Braathen (NIBR), Jørn Hom Hansen (NIBR), Geir Heierstad (forskningsjef internasjonal avdeling NIBR), Jan- Tore Berghei (NIBR), Odd Inge Kvalheim (Ap), Thomas Johanssen (KrFU), Carl-Henrik Bastiansen (Høyre), Inger Bigum (SP), Kristin Matsen (Senterpartiet Studieforbund), Marthe Høyser (SV), Ole Øverås (UD), Svein Bæra (avdelingsdirektør, avdeling for sivilt samfunn, Norad) Vigdis Halvorsen (underdirektør avdeling for sivilt samfunn, Norad), Petter Skjæveland (Norad), Marie Osnes (Norad) og Sigurd Kihl (Norad) (ref).

Referatet er en sammenstilling av diskusjoner mellom deltagerne på møtet.

Norad ønsket velkommen:

Partiene er bindeleddet mellom folket og demokratiet, også i svakere demokratier i et utviklingsperspektiv. Norad tre hovedbudskap som gjelder alle tilskuddordninger og tilskuddsmottakere:

1. Alle som mottar tilskudd fra Norad må vise til oppnådde resultater. Det er ikke nok at man er en dyktig organisasjon i Norge, man må ha landkunnskap der man skal virke. Dette gjelder for øvrig alle som søker Norad om støtte. Mange organisasjoner og partnere legger mer vekt på hva de skal gjøre (aktivitet) enn hva de skal oppnå (mål).
2. Merverdi. Den norske partneren må ha kunnskap som kan overføres til partnere i sør.
3. Alle bistandspenger skal brukes på en kostnadseffektiv måte.

NIBR presenterte hovedfunn i rapporten:

- Rapporten påviser forbedringer i Demokratistøtten sammenlignet med ordningen for perioden 2002-2009.
- Partiene viser til flere resultater i inneværende periode sammenlignet med forrige periode. Størsteparten av de langvarige resultatene er i kategorien av «sannsynlige effekter».
- Det overordnede målet for Demokratistøtteordningen er for snevert definert.
- Ordningen er ikke kostnadseffektiv da
- Gjennomgangen anbefaler en organisering basert på tre pilarer: Norad, et ressurscenter og en rådgivende organ.
- Rapporten anbefaler at Norad skal fortsette å forvalte tilskuddene.
- Det er behov for inngående kunnskap om landkontekst blant tilskuddsmottakerne (de norske partiorganisasjonene).
- Funnene i rapporten antyder mangelfull endringsteori i enkelte prosjekter.
- Det er behov for systematisk kompetansebygging.
- Norad har stilt tydelige krav til kvalitet og resultatrapportering.

- Tilskuddene til partiene er forholdsvis beskjedne og dermed blir omfanget av administrasjon både for partiene og Norad uforholdsmessig store. Rapporten anbefaler at tilskuddene heves.

Norads kommentar:

Positivt at gjennomgangen viser flere forbedringer siden 2010; flere resultater på output/outcome nivå, økt bevissthet i partiene om hva det innebærer å drive kunnskapsoverføring, økt resultatfokus og kvalitetssikring av prosjektene. Gjennomgangen viser positiv effekt av å legge forvaltningen til et eksternt forvaltningsorgan utenfor partiene selv.

Norad er enig i gjennomgangens konklusjoner på at ordningen fortsatt har begrenset effekt, det er fortsatt relativt små og spredte prosjekter og begrenset kapasitet i partiene til å drive demokratiprojekter i større skala. Gjennomgangen trekker også særlig fram behovet for «kritisk landkunnskap» samt fortsatt økt kompetanse på resultater og resultatmåling.

Norad er kritisk til oppbyggingen av et nytt ressurscenter krever ressurser som ikke står i forhold til midlene som går til prosjektene. Norad mener også det fort kan oppstå uklarheter rundt status og rolle til et slikt senter som gir råd om gjennomføringen av prosjekter og programmer, og Norad, som tilskuddsforvalter. Rapportens anbefaling om at tilskuddsmottakerne har behov for økt fagkompetanse om demokratiutvikling i fattige land knyttet til landspesifikke analyser, er imidlertid viktig. En mulighet er å involvere nasjonale eller internasjonale aktører med spisskompetanse som rådgivere i prosjektene. Et annet alternativ er å legge til rette for økt samarbeid mellom partiene og andre nasjonale eller internasjonale partnere, som er godt forankret lokalt og har solid kompetanse innen demokratiutvikling. Dette kan bidra til bedre resultatoppnåelse.

Norad er også kritisk til rapportens anbefaling om at økte bevilgninger til partiene vil føre til flere resultater og økt kostnadseffektivitet. I perioden 2011-2014 har budsjettet for Demokratistøtten ligget på 8 millioner kroner årlig. Norad har imidlertid kun tildelt ca. 6 millioner kroner på grunn av begrensninger i prosjektforslagenes kvalitet. Det synes derfor mest forsvarlig å først utbedre de andre svakhetene som rapporten fremhever før en eventuell oppjustering.

Kommentarer fra partiene:

Alle partiene uttrykte behov for langsiktighet både for prosjektet, ansettelsesforhold og for videre kunnskapsutvikling. Flertallet var positive til forslaget om ressurscenter samtidig som at forvaltningen fortsatt skulle ligge i Norad. Alle partiene roste også NIBR for en god prosess rundt gjennomgangen.

Arbeiderpartiet:

Ap viste til at det er behov øke støttebeløpet og at det er vanskelig å måle demokratiarbeid. Vi må ikke gå i fellen at siden det ikke kan måles så er det ikke viktig.

Ap trakk frem tidsperspektivet i støtten og proporsjonene i støttebeløpet. Norsk støtte til Sør-Sudan var på 750 millioner (støtten til SPLM på ca 1 million 2013 ref. anm.) Vi skal ikke avskrive partistøtten fordi det har blitt en konflikt. Når partene har kriget ferdig, er det ingen vei framover uten å bygge opp et institusjonelt demokrati. Demokratistøtten skaper enda bedre relasjoner mellom partier enn myndighetskontakt. På myndighetsnivå kan dialogen være rituell. Parti til parti-dialog kan være noe annet. Der er det lettere å ta opp demokrati og MR siden partiene er i samme båt. Norske partier deler verdigrunnlag om det konstitusjonelle demokratiet.

Fra norske side har vi dermed noen historiske fortrinn. I Afrika kan du krysse ut supermakter og kolonimakter, Norge har ingen slik forhistorie. Det er den samme tankegang som fred og forsoning der det ligger noen elementer og forståelse av at slik innsats er høyrisiko. Det er ikke mulig å få raske resultater og det er det fare for at man ikke lykkes, men de gangene det går bra, er det verdt det.

SV

SV påpekte skifte over til administrasjon i Norad har gjort at SV sine prosjekter har blitt bedre. SV har jobbet med FMLN siden 1999, men det vært først med Norad satte krav til målene at det prosjektet har fått tydelig målfokus, også i FMLN.

SV fremmehevet behovet for å balansere mellom faglig styrking og bred forankring, i hele partiapparatet.

SV tok opp at eventuelt flerpartiprojekt vil kreve ekstra ressurser.

SV stilte også spørsmål om landlista og påpekte at det må være fritt opp til partiene å definere sine partnere og land for bilaterale prosjekter, i tråd med anbefalingen i evalueringen.

Krf/KrFU

KrFU påpekte at det er vanskelig å måle resultater av kapasitetsbygging osv. Men vi vet at gode resultater kommer av langsiktig arbeid med partnere videre. Vi kan ikke oppnå resultater uten langsiktighet.

KrF har også positive erfaringer med Norads resultatstyring av forvaltningen.

KrF trakk frem behovet for å skape faglighet i et større miljø, også ut i partiorganisasjonene. Derfor er det en forutsetning at det finnes en baistøtte som er forholdsvis flat og et ressurscenter utenfor Norad.

Krf har erfaring fra flerpartiprojekter i Kenya der dette har fungert godt.

Arbeiderpartiet og KrF benytter hele sitt apparat og alle fylkeslag aktivt i det internasjonale arbeidet. KrF har kombinert informasjonsstøtte og demokratistøtte for å finansiere en full stilling, og skape synergier ut i partiene.

Senterpartiet

Senterpartiet uttrykte glede over at evalueringsteamet hadde sett synergieffekten ved samspillet mellom demokratistøtten og informasjonsstøtten. Senterpartiet bruker informasjonsstøtten, i tillegg til å informere om og problematiske utviklingspolitikk, også for å forankre Demokratistøtten i organisasjonen. Dette gjøres bl. a gjennom årlige seminarer med deltagelse fra alle landets fylker, samt årlige studieturer til Tanzania med deltagere fra partiet, Senterungdommen og Senterkvinnene. Dette forankrer arbeidet både i Norge og i Tanzania. Å ha med deltagere fra Senterungdommen som har posisjoner i partiet gir en signaleffekt til partiene i Tanzania der ungdom vanligvis ikke er tilstede i høye posisjoner.

Senterpartiet var enige i alle anbefalingene, men hadde to spesifikke kommentarer. 1) Det anbefalte ressurscenteret bør ikke ha bevilgningsmyndighet, denne bør fremdeles ligge hos Norad. SP sa seg glade for at Norad har overtatt forvaltningen av ordningen, men kunne trenge mer kompetanse, og her kunne Ressurscenteret være behjelpelig. 2) Når det gjelder etablering av et Råd, mener Senterpartiet at det er viktig å utarbeide et konkret mandat for dette Rådet.

I Senterpartiets demokratiprojekt samarbeider Senterpartiet med fire politiske partier. Dette hovedsakelig på grunn av Senterpartiets lange erfaring med tverrpolitisk arbeid. At prosjektet foregår på grasrotnivå er basert på Senterpartiets ideologi om å bygge demokrati nedenfra.

Høyre

Sa seg enig at det fortsatt bør være et sekretariat som kan holde i demokratistøtten, men at det kanskje bør ligge utenfor Norad. En mulighet er å legge støtteordningen til UD.

Videre prosess

Foreløpig er det formulert i statsbudsjettet at det «i lys av gjennomgangen av ordningen vil det bli tatt endelig stilling til videreføring, og det vil derfor ikke bli inngått langsiktige avtaler». På spørsmål fra partiene svarte Norad at det ville komme en rask avklaring i forbindelse med budsjettet for 2015.